

6 i 7 de setembre: anàlisi crítica dels ‘plens de la desconexió’

Quines conseqüències van tenir les votacions del 6 i el 7 de setembre de 2017 al Parlament? Ha servit veritablement per fer avançar l'independentisme? Ha dividit més la societat? Ho analitzem amb cinc veus crítiques d'àmbits ideològics diversos.

Laura Aznar, Roger Palà, Joan Vila i Laia Soldevila

Ara fa un any, el 6 i el 7 de setembre de 2017, el Parlament de Catalunya va aprovar dues lleis que marcarien un abans i un després en el procés sobiranista: la **Llei del referèndum d'autodeterminació** i la **Llei de transitorietat jurídica i fundacional de la República**. La primera llei regulava la celebració del referèndum de l'1 d'octubre i la segona pretenia donar forma jurídica als elements bàsics d'un Estat català i la seva activació estava supeditada al fet que en el referèndum guanyés l'opció del sí.

Les dues lleis van tenir el suport dels 72 diputats dels partits independentistes (JxCat, ERC i la CUP), però van ser fortament criticades per la resta dels grups parlamentaris. El PP, Ciutadans i el PSC van abandonar els seus escons en les dues votacions com a mesura de protesta. Els diputats de Catalunya Sí Que Es Pot es van abstenir en la Llei del referèndum i van votar en contra de la Llei de transitorietat jurídica. **L'hemicicle del Parlament, dividit**. L'oposició va acusar la majoria independentista de forçar el reglament i limitar els seus drets. N'hi ha que veuen aquells dos plens com l'inici d'una "ferida democràtica". Per altres, fou un pas necessari perquè els ciutadans poguessin votar l'1-O. Un any després, què s'ha aconseguit? Quines conseqüències van tenir les votacions? Ha servit veritablement per fer avançar l'independentisme? Han dividit més la societat? Ho analitzem amb cinc veus crítiques d'àmbits ideològics diversos, independentistes i no independentistes.

Jordi Muñoz: “Calia incorporar un llindar de participació en la Llei del referèndum”

Polítòleg i professor de la Universitat de Barcelona

Crec que cal fer dues distincions importants per poder fer una valoració equilibrada del 6 i 7 de setembre. La primera distinció és entre els aspectes procedimentals i els substantius. Al voltant dels plens hi va haver molt de soroll per qüestions de procediment. La majoria sobiranista, a conseqüència de l'assetjament que patia el Parlament per part del Govern espanyol i del TC, es va veure abocada a forçar terminis, imposar tramitacions d'urgència i, en extrem, a vulnerar el dret dels diputats a demanar un informe no vinculant al Consell de Garanties. Res de tot això no és ideal, i certament hauria sigut preferible un altre procediment, més consensual i tranquil. Però **és difícil de veure quina alternativa hi havia, atesa l'actitud del Govern espanyol, del TC i de l'oposició**. No es pot obviar aquest context a l'hora de valorar el procediment seguit. Potser es podria haver aprovat la normativa del referèndum per decret governamental i ens hauríem estalviat alguns problemes -i potser, qui sap, algun empresonament especialment injust. Però qui critica els plens segur que ho hauria criticat més encara. Perquè fa l'efecte que les crítiques procedimentals eren una mena de pantalla o subterfugi per al desacord substantiu, que és l'important. El debat procedimental em sembla que tenia poca volada.

L'altra distinció, important, és entre el que va passar el dia 6 i el dia 7: no és el mateix. **El dia 6 es va aprovar la Llei del referèndum**, necessària per poder celebrar l'1 d'octubre i que establia senzillament un marc normatiu per organitzar una votació. I això, **penso, és democràticament impecable**. **El dia 7**, en canvi, es va aprovar un artefacte jurídic, la Llei de transitorietat, que mai no vaig entendre i que, veient el que ha passat després, era totalment prescindible. Perquè formava part d'una ficció: la de la desconexió tranquil·la 48 hores després de l'1-O. Allò **va tenir efectes**

perniciosos perquè va crear unes expectatives irrealment en un sector de l'independentisme, i perquè va abocar, al remat, a una declaració d'independència estranya, inviable i amb un greu problema de legitimitat. Per dir-ho d'una altra manera, el 6 de setembre està vinculat a l'1 d'octubre, i el 7, al 27 d'octubre.

En un [article meu](#) d'ara fa un any, parlava d'una qüestió que creia rellevant destacar: per incorporar un llindar de participació en la Llei del referèndum. Pensava llavors que era una manera de lligar-se les mans davant d'un escenari que era plausible: una participació baixa i bàsicament concentrada en els partidaris de la independència. Era tan plausible que és el que va passar finalment. I amb aquesta combinació em semblava -i em sembla- que **no es donaven les condicions de legitimitat necessàries per fer la independència**. Sóc autocrític amb com vaig plantejar aquell article, no es va entendre i va ser ineficaç. Però en el fons continuo pensant el mateix: calia preveure aquest escenari i lligar-se les mans per no veure's abocats a una declaració d'independència fallida com la del 27.

Miquel Puig: “L’aprovació de la Llei de transitorietat jurídica era innecessària i inoportuna”

Economista

Els plens del 6 i 7 de setembre els valoro molt negativament. Van crear **la imatge que l'independentisme abusava del seu poder**. Fins aleshores, havia tingut una imatge pacífica, cívica i simpàtica (es parlava de la “revolució dels somriures”), però amb aquelles dues sessions allò va canviar. I en política la imatge és molt, molt important.

No sé si hi havia una altra manera d'aconseguir l'efecte que es pretenia: que el referèndum fos

vinculant. Però sí que sé que **l'aprovació de la segona llei, la de transitorietat jurídica i fundacional de la República catalana, era innecessària i inoportuna**: ni era necessari aprovar en aquell moment com seria la nova República en cas que es guanyés el referèndum, ni una decisió tan important es podia prendre sense un debat serè. Eliminada aquesta segona llei, el debat de la primera hauria pogut ser més llarg, donant a l'oposició, per exemple, 24 hores per a la presentació d'esmenes. El resultat hauria estat el mateix, però la imatge que s'hauria donat hauria estat completament diferent.

Isabel Vallet: “Vam viure la possibilitat de votar com una oportunitat per iniciar la ruptura amb el règim del 78”

Advocada i exdiputada de la CUP

En aquells plens es va convocar el referèndum de l'1 d'octubre i es va fer de manera desobedient. Se certificava que les autonomies han esdevingut oficines de gestió de la misèria, de privatització dels serveis públics, de drenatge de recursos públics per engreixar beneficis privats, d'intensificació de la doble explotació que patim les dones i que, a més, resten buides de sobirania, intervingudes pel FLA i pels dictats del pagament de deute. Es posava a la disposició d'una part de les catalanes la possibilitat de votar per decidir el nostre estatus polític i algunes ho vam viure com una oportunitat real per iniciar la ruptura amb el règim espanyol del 78. Un any després, veiem que **el Govern no estava disposat a complir res del que la gent va votar l'1 d'octubre** i que només era un acte de propaganda i mobilització per negociar amb l'Estat o aconseguir una mediació internacional.

Per l'independentisme, a partir d'aquells dies es duen a terme dos processos diversos: l'un, que té a veure amb la presa de consciència general de la necessitat de mobilització més enllà de les institucions i més enllà de la “direcció del procés”. L'altre, que es va certificar que **l'Estat, només amb el poder executiu, va poder anul·lar la minsa autonomia de la Generalitat** de Catalunya. I el Govern i els partits van acatar la convocatòria d'eleccions i el 155 de la CE. Segurament algunes coses s'haurien pogut fer d'una altra manera, i l'esquerra independentista en fa autocrítica, però el que sembla clar és que l'etapa d'anar a demanar al Parlament autonòmic que materialitzi la independència, o als partits, que facin l'una cosa o l'altra, és una etapa acabada.

La CUP també va dir, fins a la sacietat, que **no compartia el ‘mantra’ de “de la llei a la llei” i el trànsit legalista** i amb seguretat jurídica que l'independentisme liberal va dir que es podia aplicar. Tot i haver-hi votat a favor. No es tracta de si les lleis estaven mal plantejades o no; és que no es pot constituir una institució sobirana si no es destitueix la sobirania que la regna. La lògica de l'exercici d'autodeterminació que va de la llei a la llei, de la superioritat de la legalitat catalana i de l'empara de la legislació internacional, desenfoca el fet essencial de l'exercici de l'autodeterminació: es tracta d'una qüestió de lluita pel poder, de lluita per la sobirania i de mobilització d'un poble, i no pas d'una qüestió jurídica, legal ni formal. El que és fonamental per exercir l'autodeterminació, tal com s'ha constatat en diverses ocasions, és **tenir un poble organitzat i disposat a mobilitzar-se fins a les darreres conseqüències per determinar lliurement el seu estatus polític** i el seu desenvolupament econòmic, social i cultural. Serà clau que l'independentisme de base no es deixi entabanar pels cants de sirena d'una autonomia millorada, la reforma constitucional i per un pacte amb l'Estat (com pretén una part del sobiranisme) ni per esdevenir una majoria per reformar l'Estat espanyol (com pretén l'espai polític dels Comuns).

Astrid Barrio: “El que es va fer als plens escapa al

comportament previsible en el marc d'una democràcia consolidada”

Polítologa i professora de ciència política a la Universitat de València

Els plens del 6 i el 7 marquen un abans i un després en l'estratègia de l'independentisme. Confirmen la seva deriva 'il·liberal', que es concreta en un escàs respecte pels drets de les minories i dels pesos i contrapesos propis de les democràcies liberals. Aquesta deriva es percep tant en la forma com en el fons. Des del punt de vista formal, el procediment escollit semblava poc idoni per aprovar una qüestió tan divisiva com la que s'estava plantejant. Va ser una **argúcia que buscava minimitzar el debat**, limitar les esmenes i donar la mínima veu possible a l'oposició que s'hi va oposar tant com va poder. Pel que fa al fons, ja **hi havia moltes sospites que el contingut de les lleis era inconstitucional** com així va ser declarat amb posterioritat, però es van ignorar els insòlits advertiments dels lletrats del Parlament respecte a això i no es va sol·licitar el dictamen al Consell de Garanties Estatutàries que, de manera insòlita, va llançar advertiments respecte a això.

La Llei del referèndum podia ser interpretada com un conflicte de competències, però la Llei de transitorietat subverteix l'ordre constitucional i estatutari vigent i ho reconeix. Tenint en compte que aquesta segona llei no era imprescindible per al referèndum –que, de fet, era l'únic compromís del president Puigdemont–, em pregunto si la seva aprovació precipitada no va ser fruit d'un excés d'eufòria o de testosterona o una bona dosi d'inconsciència o tot alhora. Òbviament, **el que va passar al Parlament aquells dos dies no es pot qualificar de cop d'Estat** en el sentit clàssic, per molt que alguns s'entestin a definir-ho com a tal. Però el que van fer el Govern i els partits independentistes escapa al comportament previsible en el marc d'una democràcia consolidada per part de partits que en cap cas poden ser considerats antisistema (excepte la CUP).

Paola Lo Cascio: “Els partits independentistes van provocar una ferida democràtica i han de reconèixer l'error”

Polítologa, historiadora i membre del Consell Nacional de Catalunya en Comú

Els plens del 6 i 7 de setembre són totalment decisius perquè és on es trenquen les normes que ens havíem donat entre tots. Crec que en aquelles dues sessions al Parlament es van constatar quatre punts clau. Primer: la majoria independentista té una mancança fortíssima de sentit institucional. **Les institucions són de tothom i no d'una part**, per molt que hagi guanyat les eleccions. Segon: l'argument que els plens es van fer per garantir que la gent pogués votar és una gran coartada. Tota apel·lació a la voluntat popular de forma genèrica però passant per sobre dels marcs de garantia legals és un argument propi de governants com Berlusconi. Dit en altres paraules: no hi ha democràcia sense urnes, però tampoc sense garanties. Tercer: **l'aprovació de les dues lleis no ens ha servit per combatre les desigualtats socials ni avançar en drets democràtics**. En canvi, ha guanyat un partit polític, Ciutadans –en bona part perquè un sector de la població s'ha sentit agredit–, que qüestiona grans consensos de la societat catalana, com la immersió lingüística o els mitjans públics catalans. I quart: des d'aquells plens, hem vist que hi ha hagut un revifament de la dreta identitària (C's per un costat i l'arxipèlag de la Crida Nacional per la República per l'altre). Per mi, Catalunya era un lloc d'identitats fortes però no exclusives per sort, on podies definir-te de moltes maneres, i això s'ha trencat.

Crec que, des de l'independentisme, no s'ha fet una autocrítica seriosa de les conseqüències que van tenir aquells dos plens. Entenc que hi ha gent a la presó, i això ho dificulta tot. Però, malgrat que estic convençuda que no hi haurien de ser, no per això hem d'avaluar tot el que han fet. **Han de dir**

públicament que van cometre un error i que van fer una ferida democràtica. Per plantejar un camí cap a la independència, hi hauria d'haver hagut un consens molt més ampli, que no existeix. I, per avançar en l'autogovern amb el gruix del país, no s'hauria hagut de plantejar un procés binari (sí-no) ni només preguntar sobre la independència. Jo **crec que en el marc espanyol són possibles els canvis.** Ara bé, probablement requereixen més temps perquè una reforma constitucional no s'aconseguiria d'un dia per l'altre.